

Dinorama

DAVIDSFONDS
INFODOK

Door

Carnovsky

Geschreven door

Lucy Brownridge

Welkom in de wereld van de dinosauriërs

De aarde onder onze voeten is een tijds capsule. Neem er je *paleontologenbril* bij, ontsluit de geheimen van de tijd en ontdek de dinosauriërs die ooit rondzwierven op onze planeet. In de grond onder ons zitten massa's schatten in de vorm van *botten, fossielen* en *versteende overblijfselen* van het *prehistorische leven*. Maak je klaar voor een reis die je duizenden jaren terugstuurt, naar toen het droge land nog één grote, aaneengesloten massa was met de naam *Pangea*. Kijk toe hoe het in de loop der tijd uit elkaar dreef en een voedingsbodem bood en de machtige dinosauriërs, weelderige planten, prachtige bloemen en bijzondere, vroege zoogdieren in leven hield. Verken alle hoeken van de wereldbol en ontdek *waar in de wereld* de bekendste dinosauriërs leefden. Stap op het *uitkijkpunt* en kom oog in oog te staan met de machtige bende dinosauriërs, planten en andere prehistorische dieren van al die plaatsen. Leer meer over ze in de soortengids van de paleontoloog.

*Wat zul jij ontdekken op dit wereldwijde
prehistorische avontuur?*

INHOUD

Maak een reis rond de prehistorische wereld

DE
WERELD
4

WEST-EUROPA
10

CENTRAAL-AZIË
& RUSLAND
16

OOST- &
ZUIDOOST-AZIË
22

MIDDEN-OOSTEN
& INDIA
28

AFRIKA
34

NOORD-AMERIKA
40

AUSTRALAZIË
46

ANTARCTICA
52

ZUID-AMERIKA
58

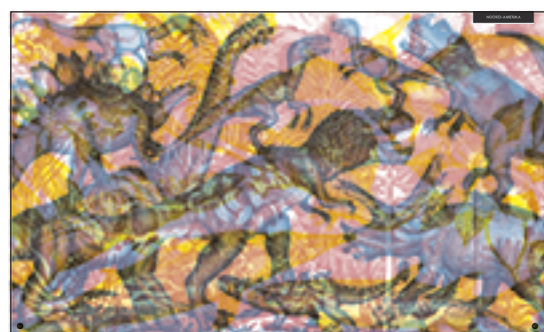
ZO GEBRUIK JE DIT BOEK

WAAR IN DE WERELD

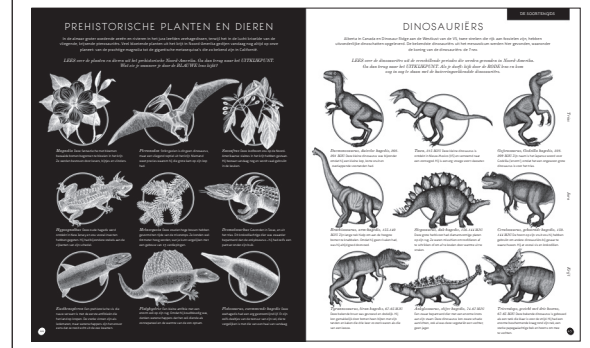
Bezoek een *werelddeel*, ontdek waar het land lag en hoe de habitat van een dinosaurius eruitzag.

HET UITKIJKPUNT

Stap op het *uitkijkpunt*. Wees voorzichtig en let op voor gevaarlijke dinosaurïers, oude planten en bijzondere dieren.

SOORTENGIDS

Draai dan de pagina om en leer in de *soortengids* meer over alle soorten, de betekenis van de dinosauriusnamen en hoeveel miljoen jaar geleden (MJG) ze leefden.

Gebruik de *rode* lens om de dinosaurïers en andere 'verschrikkelijke hagedissen' die op elke plek leefden tevoorschijn te toveren.

Kijk door de *groene* lens om de omgeving te bewonderen.

Met de *blauwe* lens ontdek je de planten en prehistorische dieren die hier leefden.

CENTRAAL- AZIË & RUSLAND

Er worden maar zelden dinosauriërs ontdekt in Rusland en Centraal-Azië, en hun vindplaatsen liggen ver uit elkaar. Maar de overblijfselen die er zijn gevonden, zijn uitzonderlijk goed bewaard gebleven: van de angstaanjagende *kileskus* tot de kleine, gevederde *kulindadromeus*. De lagen permafrost in het noorden van Rusland herbergen perfect bevroren bergjes fruit en zaden, maar ook de prehistorische eekhoornachtige diertjes die ze duizenden jaren geleden begroeven. De dinosauriërs die zijn ontdekt in het koude, onherbergzame Siberië zijn van cruciaal belang voor het inzicht dat dinosauriërs waren bedekt met veren. Wie weet wat er nog meer onder die ijzige toendra, in de prehistorische diepvriezer schuilgaat? De tijd zal het onthullen.

WELKOM IN CENTRAAL-AZIË & RUSLAND

ONTDEKKINGSPLAATSEN VAN DINOSAURIËRS

- ① *Kileskus*, Krasnoyarsk Krai, Rusland
- ② *Kulindadromeus*, Zabaykalsky Krai, Rusland
- ③ *Olorotitan*, Amur, Rusland
- ④ *Turanoceratops*, Oezbekistan
- ⑤ *Urbacodon*, Oezbekistan
- ⑥ *Sibirotitán*, West-Siberië, Rusland
- ⑦ *Aralosaurus*, Kazachstan
- ⑧ *Psittacosaurus*, West-Siberië, Rusland
- ⑨ *Erectopus*, Zuidwest-Rusland

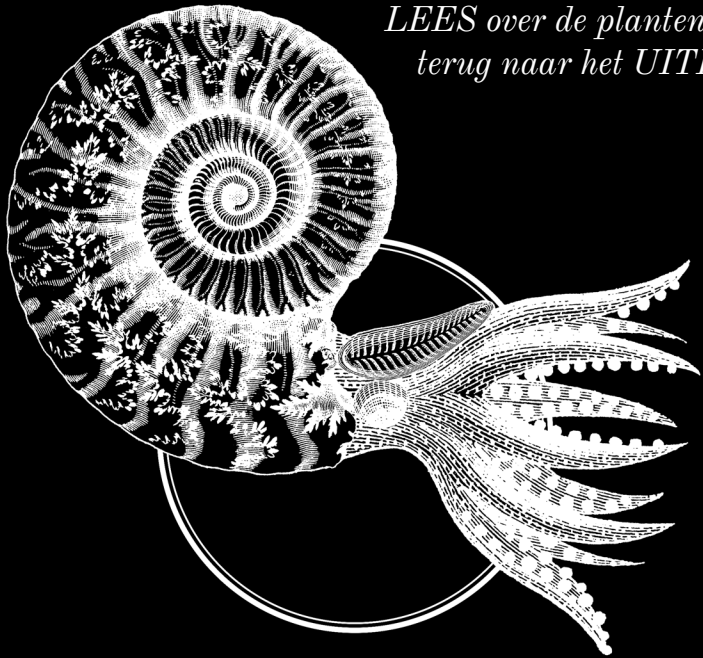

PREHISTORISCHE PLANTEN EN DIEREN

De overblijfselen van veel prehistorische planten en dieren die gevonden zijn in dit deel van de wereld zijn van lang voor de dinosauriërs hun opwachting maakten. Een heleboel fossielen die werden opgegraven in Oezbekistan brachten ongelooflijke nieuwe informatie aan het licht over vissen, kikkers en oude haaien. Ze tonen aan dat het er ooit een water-wonderland was.

In de toendra zijn oude zaden ontdooid, en soms zelfs weer tot bloei gebracht!

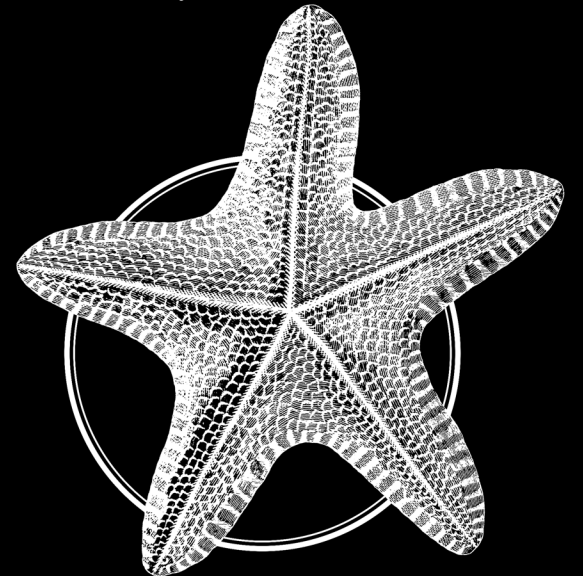
LEES over de planten en dieren uit het prehistorische Centraal-Azië en Rusland. Ga dan terug naar het UITKIJKPUNT. Wat zie je wanneer je door de BLAUWE lens kijkt?

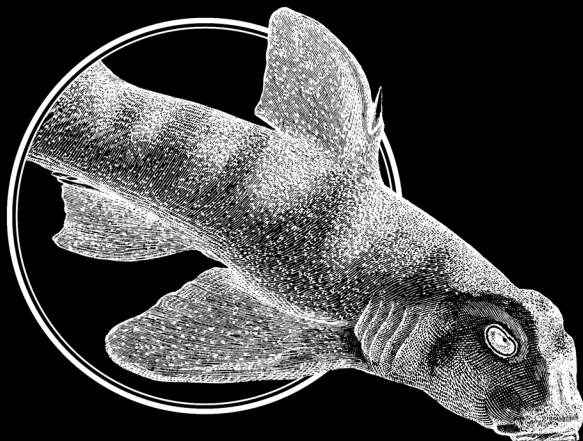
Ammoniet Deze oude zeedieren hadden zachte, inktvisachtige lijven die werden beschermd door een harde schelp aan de buitenkant. Hun schelpafdrukken zijn de enige bewaarde fossielen.

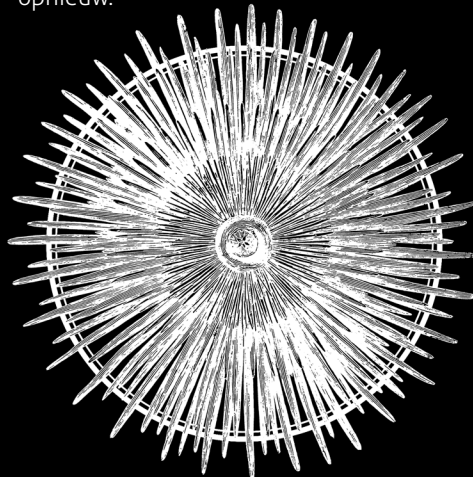
Rumex arcticus De zaden van deze bloemen zijn miljoenen jaren oud en zijn ontdekt onder 70 meter diep ijs op de toendra. Ze groeien met succes opnieuw.

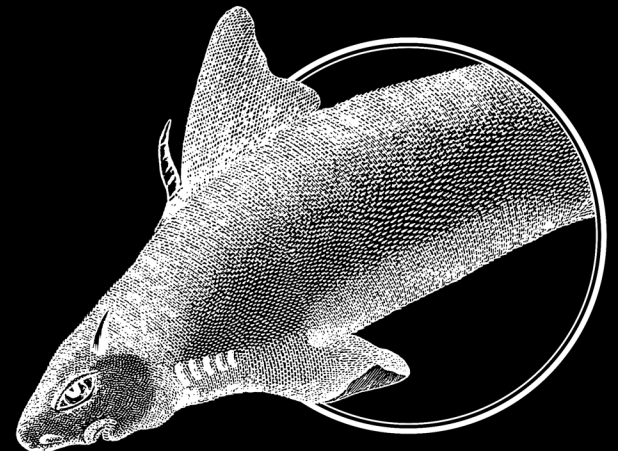
Zeester Een simpele maar mooie levensvorm die al meer dan 500 miljoen jaar op de zeebodem doorbrengt.

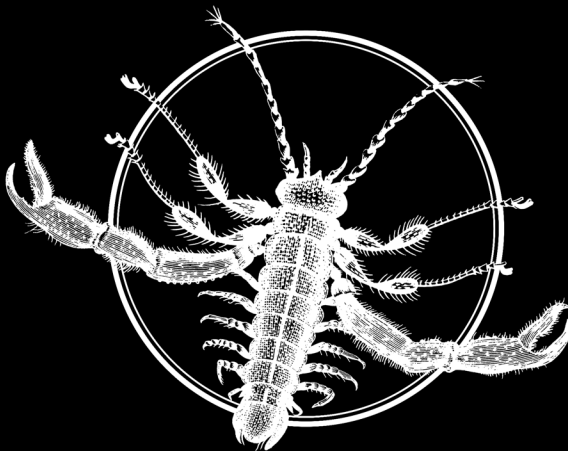
Stierkophaai Een erg oude haaiensoort die vandaag nog altijd rondzwemt. De eitjes die dit dier legt, lijken op landmijnen!

Zee-egel Diertjes zoals deze leven al meer dan 450 miljoen jaar in de zee. Je kunt ze vandaag nog altijd zien in het water tussen de kliffen.

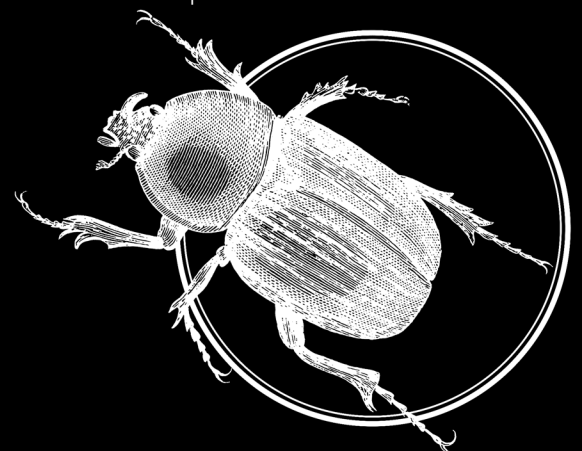
Hybodus De naam van deze vis betekent 'gekromde tand', en hij leek erg op een haai. Hij patrouilleerde zo'n 300 miljoen jaar geleden in de diepten van de zee.

Strashila incredibilis Een vleugelloos insect dat in Siberië leefde tijdens het jura. Het fossiel lijkt zichzelf wel te verdedigen, daarom verwijst de naam naar 'ongelooflijk bang'.

Silene stenophylla 40.000 jaar oude zaden van deze plant werden gevonden onder het ijs. Ze zaten opgeslagen in een bevroren, oud eekhoornhol.

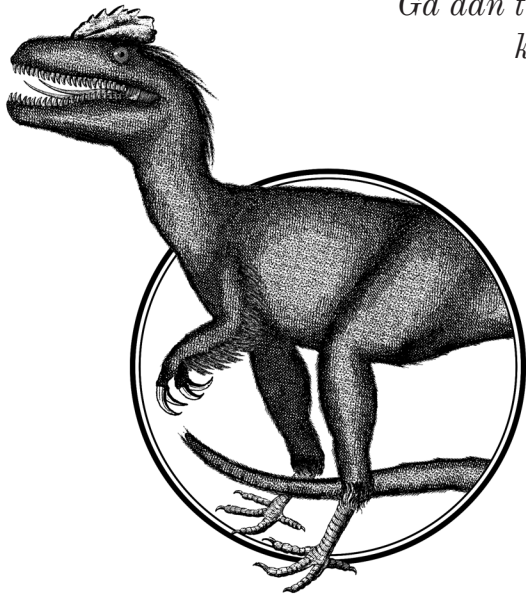
Mestkever Deze bekende beestjes verschenen op de aarde in het vroeg-krijt op een moment waarop de verschillende levensvormen sneller dan ooit gingen diversifiëren.

DINOSAURIËRS

Het koude weer in Siberië is een obstakel voor dinosaurusjagers in Rusland en Centraal-Azië. Maar het klimaat is hier niet altijd zo onherbergzaam geweest. Ooit leefden er veel gevederde, plantenetende dinosauriërs die er door de grote bossen trokken.

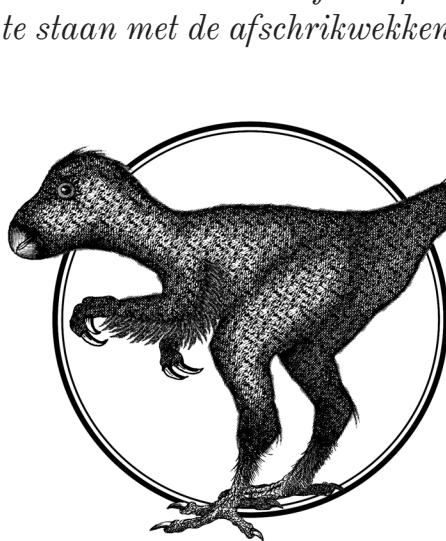
Het is bitterzoet dat de opwarming van de aarde ervoor zorgt dat de permafrost smelt en we zo meer en meer dinosaurussoorten kunnen ontdekken die begraven liggen onder het ijs in deze regio's.

LEES over de dinosauriërs uit de verschillende periodes die werden gevonden in Centraal-Azië en Rusland. Ga dan terug naar het UITKIJKPUNT. Als je durft: kijk door de RODE lens en kom oog in oog te staan met de afschrikwekkendste dinosauriërs.

Jura

Kileskus, 165 MJG Een minder angstaanjagend lid van de tyrannosaurus-familie. Hij zou een donzen laagje hebben gehad voor de warmte.

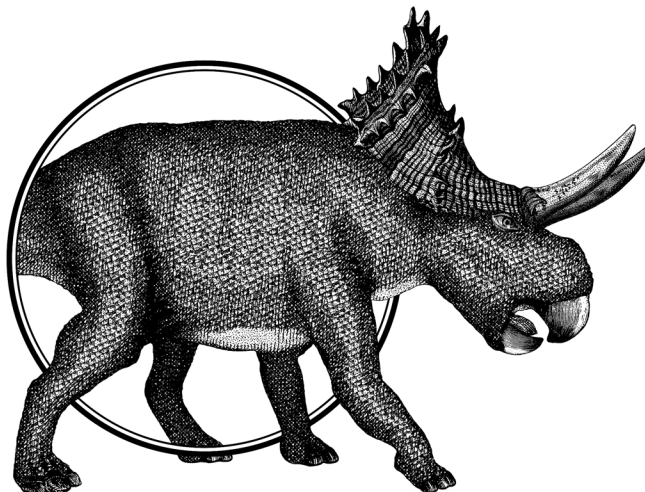
Jura

Kulindadromeus, loper van Koelinda, 174-145 MJG Een kleine dinosaurus met 'protoveren' die schaalachtige vroege versies van veren waren.

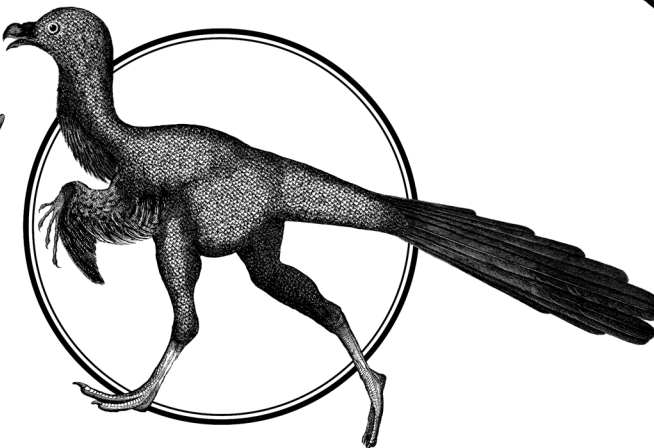

Krijt

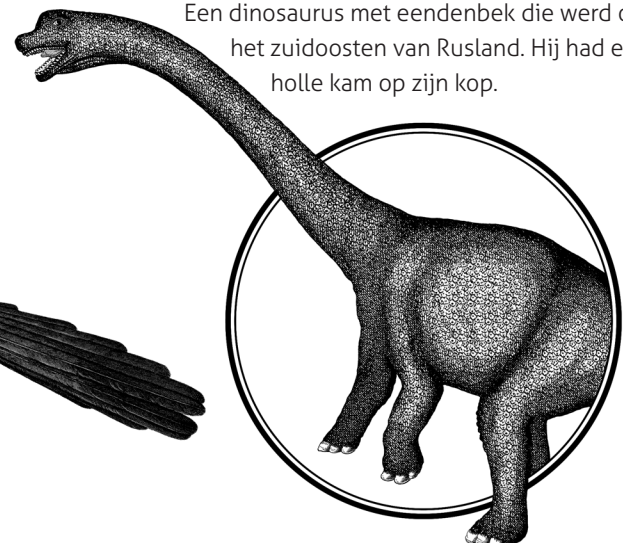
Olorotitan, reusachtige zwaan, 70-66 MJG Een dinosaurus met eendenbek die werd ontdekt in het zuidoosten van Rusland. Hij had een unieke, holle kam op zijn kop.

Turanoceratops, gehoord gezicht van Turan, 90 MJG De naam is een weggever: deze dinosaurus ging in de aanval met een zwaar bewapend gezicht.

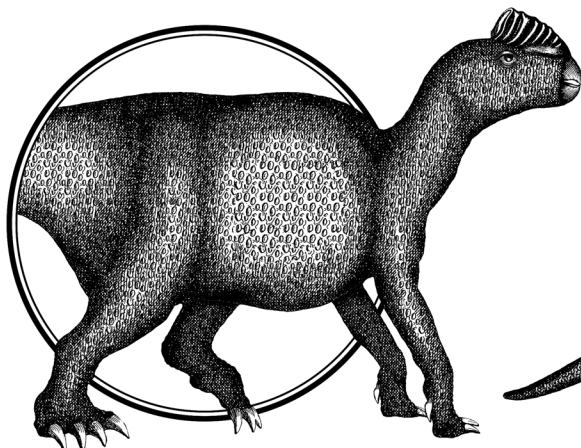

Urbacodon, tand van Urbac, 95 MJG Een gevederde carnivoor die bijzonder is binnen zijn familie, omdat hij stompe in de plaats van scherpe, gekartelde tanden heeft.

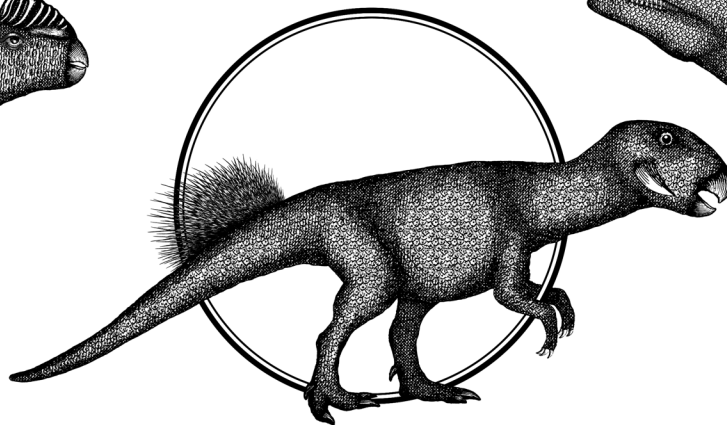

Krijt

Sibirotitan, Siberische reus, 120 MJG Ontdekt in het kille Siberië. Hij was waarschijnlijk reuzegroot en is de oudste titanosaurus die werd gevonden in Azië.

Aralosaurus, hagedis van Aral, 94-84 MJG Gevonden in Kazachstan. Deze gebekte dinosaurus zwierf rond in Centraal-Azië met een grote benige kam op zijn neus. Die kwam goed van pas om kopstoten te geven aan rivalen.

Psittacosaurus, papegaaiahagedis, 120-100 MJG Bekend uit China, maar er werden ook exemplaren van gevonden in Rusland in 2014. Hij had een opvallend aantal stekelvarken-achtige stekels langs zijn rug.

Erectopus, rechtopstaande voet, 129 MJG Een vleesetende dinosaurus die op twee poten zou hebben gestaan en zo hoog kwam als een mensenheup.

Scan de QR-code om je smartphone om te toveren in een magisch driekleurig kijkglas.

Oorspronkelijke uitgave: *Illumisaurus* © 2020 Wide Eyed Editions, The Quarto Group, The Old Brewery, 6 Blundell Street, London N7 9BH, United Kingdom.

Deze uitgave © 2021 Infodok / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen
Gemaakt onder licentie van Davidsfonds.
'Infodok' is het geregistreerde merk van Davidsfonds vzw.
www.standaarduitgeverij.be/infodok

Illustraties: Carnovsky
Tekst: Lucy Brownridge
Zetwerk Nederlandse versie: Sin Aerts
Vertaling: Saskia Martens, met hulp van Jack Beinaerts
Gedrukt in China

D/2021/0034/187
ISBN 978 90 02 27370 4
NUR 223

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd – op enige manier – zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

The QR code displayed in this book directs users to a Third-Party website or application controlled by its owners. Quarto Publishing plc's decision to insert this QR code to a Third-Party website or application is not an endorsement of the content or services in that linked Third-Party website or application. Quarto Publishing plc does not control this Third-Party website or application and expressly disclaims any responsibility for the content, the accuracy of the information and any products or services available on the Third-Party website or application. If you decide to access or engage in services through linked Third-Party website or application, you do so at your own risk. You should direct any concerns regarding any Third-Party website or application to the administrator of the applicable Third-Party website or application. You should also refer to the separate terms of use, privacy policies and other rules posted on Third-Party website or application before you use them.